

Retouradres: Postbus 9100, 2300 PC Leiden

Adviesraad WMO Leiden
Mevrouw S. Lambermont
Oude Rijn 44b/c
2312 HG LEIDEN

Gemeente Leiden
Bezoekadres Stationsplein 107
Leiden
Postadres Postbus 9100
2300 PC Leiden
Telefoon 071-5167140
E-mail j.de.graaff@leiden.nl
Website

Datum 17 februari 2013
Ons kenmerk
Onderwerp Betreft uw vragen en opmerkingen inzake Benchmark
WMO 2012, resultaten over 2011

Contactpersoon Hans de Graaff
Doorkiesnummer 5167140

Geachte mevrouw Lambermont,

Hierbij zend ik u mijn reactie op uw brief van 21 december 2012 aan het college van B&W met betrekking tot de Benchmark WMO en het Tevredenheidonderzoek onder mantelzorgers. Beiden gehouden in 2012 maar de Benchmark had betrekking op 2011. Hieronder vermeld ik uw vragen en opmerkingen. Indien u geen antwoord van mij aantreft kunt u er van uitgaan dat ik uw opmerking onderschrijf.

De adviesraad is het opgevallen dat gegevens die ingevuld zijn door de gemeente Leiden niet kloppen voor een aantal onderwerpen.

Antwoord gemeente

Dat is juist. Wij hebben dit inderdaad zelf ook geconstateerd dat in de onderwerpen die u benoemt er een aantal onjuistheden staan vermeld. Wij zullen in overleg met het SGBO bespreken of wij deze onjuistheden nog kunnen aanpassen middels een erratum .

Onderwerpen

1. Thermometer leefbaarheid en veiligheid.

Uit tabel 7 op pagina 16 wordt duidelijk dat het functioneren van de gemeente met betrekking tot het onderwerp leefbaarheid en veiligheid nog aanzienlijke verbeteringen kan behalen via de laatste vier onderdelen uit deze tabel. Deze gaan over: betrekken van de buurt, bereikbaar zijn voor en reageren op meldingen en klachten en als gemeente doen wat je zegt ten aanzien van het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de buurt. Het spreekt voor zich dat deze aandachtspunten meegenomen moeten worden bij het ontwikkelen van wijkgericht werken/welzijn.

Antwoord gemeente

De door u benoemde aandachtspunten zullen (natuurlijk ook gemeentebreed) mee genomen worden bij de ontwikkeling van het wijkgericht werken.

2. Thermometer jeugd

- Wat is de verklaring voor de verdubbeling van het aantal processen verbaal per 1000 leerplichtige leerlingen? Namelijk van 2,5 in 2010 naar 5,2 in 2011.

Antwoord gemeente

De scholen zijn alerter op verzuim geworden en de leerplichtambtenaar let nu meer dan voorheen op een correcte verzuimadministratie van de school.

- Het aantal voortijdig schoolverlaters is in Leiden aanzienlijk hoger (55 van de 1000 kinderen tussen de 12 en 23 jaar) ten opzichte van gemeenten van dezelfde grootteklasse (37 van de 1000 kinderen, zie pagina 18 tabel 8). Is hiervoor een verklaring te geven?

Antwoord gemeente

Er is in 2006 begonnen met een voortijdig schoolverlater aanpak (vsv-aanpak). Leiden is vrij laat gestart met deze vsv-aanpak maar nu staat het goed in de steigers, met als gevolg dat het aantal vsv-ers per jaar minder wordt. Inmiddels staat onze regio wat betreft het percentage vsv-ers op het totaal aantal leerlingen op een gedeelde 10^e plaats van de in totaal 39 regio's.

- Het valt op (zie pagina 19, tabel 9) dat in Leiden veel vragen worden gesteld aan de opvoedtelefoon (84,9 per 1000 kinderen) en digitaal veel vragen worden gesteld aan het steunpunt (15,9 per 1000 kinderen) in verhouding tot de gemeenten van dezelfde grootteklasse. Namelijk respectievelijk 49,5 en 5,2. Als de Adviesraad kijkt naar het aantal gezinnen met pedagogische begeleiding, dan valt op dat dit aantal aanzienlijk lager is dan de vergelijkbare gemeenten, namelijk 1,1 ten opzichte van 10,4. Heeft u hiervoor een verklaring?

Antwoord gemeente

U heeft gelijk. In de beantwoording van de Benchmark is een fout geslopen. De cijfers betreffende opvoedtelefoon en steunpunt zijn regionale cijfers. Ook deze onjuistheden zullen wij in overleg met het SGBO proberen bij te stellen.

Wat betreft de pedagogische adviezen kan ik u mededelen dat er in Leiden op verschillende niveaus pedagogische begeleiding wordt gegeven aan gezinnen. Dit wordt niet apart geregistreerd. Wat wel in de Benchmark staat vermeld is het getal van intensieve gezinsondersteuning aan multiprobleem gezinnen door Kwadraad, dat verklaard het lage percentage.

3. Thermometer informatie advies en individuele voorzieningen.

Op de indicator 'nazorg ondersteunde cliënten', zie pagina 40 van de bijlage, scoort de gemeente Leiden lager, namelijk 3,3 uit 10 ten opzichte van 4,3 voor gemeenten van dezelfde grootteklasse en 3,8 voor het gemiddelde van de Benchmark. De gemeente Leiden biedt geen structurele nazorg, terwijl dit voor cliënten wel belangrijk kan zijn en in veel gevallen een preventieve werking kan hebben. De Raad vraagt uw aandacht voor dit onderwerp.

Antwoord gemeente

Het is onjuist te veronderstellen dat de gemeente Leiden geen structurele nazorg biedt. Uit de Benchmark-gegevens van 2010 blijkt dat de gemeente Leiden destijds een boven gemiddelde score behaalde. Ons aanbod is in 2011 niet gewijzigd. Dat er voor 2011 lager gescoord wordt ten opzichte van andere gemeente kan alles te maken hebben met hoe andere gemeenten hun eigen nazorg beoordelen.

4. Thermometer vrijwilligerswerk

De score van de gemeente Leiden is zeer hoog, namelijk 90%. Ten opzichte van vorig jaar een toename met 33%. De score is tevens veel hoger dan gemeenten van dezelfde grootteklasse (67%) en het gemiddelde van de Benchmark (60%). De Adviesraad vraagt zich af hoe deze stijging in één jaar tijd te verklaren is. Zijn de effecten van de laatste vastgestelde uitvoeringsnota vrijwilligersbeleid d.d. 8-2-2011 zo snel meetbaar?

Antwoord gemeente

Er is aan het Leidse vrijwilligerssteunpunt gevraagd in 2011 meer te registreren. Zodoende konden we meer vragen beantwoorden, met als gevolg een hogere score in de Benchmark.

5. Thermometer wonen, zorg en toegankelijkheid

Het aandeel aanpasbare en levensloopbestendige woningen is in Leiden ten opzichte van de grootteklasse gemeente en de benchmark hoog. Namelijk 35 en 56 ten opzichte van 18 en 28 en 18 en 13%. Hoe verhoudt dit aandeel zich ten opzichte van het benodigde aantal levensloopbestendige woningen voor 2025 (Nota Wonen)?

Antwoord gemeente

Leiden heeft relatief veel meergezinswoningen namelijk 51% ten opzichte van 31% in Nederland, zie bijlage 1 van de Nota Wonen 2020. Vaak zijn meergezinswoningen aanpasbaar.

Voor wat betreft het benodigde aantal levensloopbestendige woningen het volgende. In het kader van de voorbereiding van de Nota Wonen zijn de woonwensen van mensen met een beperking onderzocht, zie de voetnoot 9 op blz. 30. Een belangrijke conclusie van het onderzoek is (blz. 20) dat zowel op dit moment als in 2025 er in Leiden voldoende geschikte woningen voor mensen met beperkingen zijn, hoewel dat in de praktijk anders wordt ervaren. Het is niet een schaarsteprobleem, maar een verdelingsprobleem. De Nota Wonen gaat daar uitgebreid op in en noemt ook de actiepunten om daarin verbetering te brengen. Het adagium "iedereen doet mee" van de Sociaal Maatschappelijke Structuurvisie 2025 'Leven in Leiden' betekent dat wij de zelfredzaamheid bij mensen met een beperking zoveel mogelijk willen stimuleren. Een belangrijke ontwikkeling is dat we een daling voorzien van het aantal verblijfsplaatsen in een intramurale instelling waardoor de druk op de reguliere woningvoorraad toeneemt. Daarnaast leidt het scheiden van wonen en zorg bij mensen met fysieke beperkingen tot een grotere vraag naar woningaanpassingen. Woningaanpassingen zijn onderdeel van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn. De speerpunten in de nota zijn:

- *zorgen dat alle toe te voegen appartementen in principe levensloopgeschikt zijn;*
- *waar nodig: verbetering van de kwaliteit van de bestaande levensloopgeschikte appartementen;*
- *inzichtelijker maken van het aanbod aan aangepaste woningen;*
- *initiatief nemen in de verbetering van de afstemming tussen woon- en zorgaanbieders;*
- *stimuleren van kleinschalige vernieuwende woonvormen, woon-zorgcomplexen en andere experimenten voor zowel mensen met somatische problemen als mensen met verstandelijke of psychiatrische beperkingen;*
- *blijven inzetten op vernieuwende vormen van het verbinden van wonen, zorg en welzijn (bijv. Solink, Living Lab voor Zorginnovaties, Student in de wijk).*

Bij het verbeteren van de algemene basiskwaliteit van woningen denken wij ook aan flexibel bouwen waardoor woningen gemakkelijker aangepast worden, al naar gelang levensfase en behoefte.

Wij verwachten met bovenstaande lokale maatregelen een belangrijke bijdrage te leveren om de aanpasbare en levensloopgeschikte woningen beter beschikbaar te krijgen voor mensen met beperkingen. Daarnaast zullen door landelijke maatregelen, zoals die om het scheef wonen in financieel opzicht tegen te gaan (door extra huurverhogingen), op termijn meer sociale huurwoningen vrij komen, waaronder aanpasbare en levensloopgeschikte woningen.

6. Beleid en organisatie Wmo

Bij het onderdeel uitgaven Wmo (pagina 35 tabel 22 en bijlage 2 pagina 44 t/m 46) valt op dat diverse prestatievelden die in 2010 tot uitgaven in het kader van de Wmo werden gerekend hiertoe in 2011 niet worden gerekend en omgekeerd. De Adviesraad dringt aan op het gaan hanteren van één systeem met betrekking tot welke uitgaven de Wmo betreffen, zowel in begroting, jaarrekening en onderzoeken zoals de Benchmark.

Antwoord gemeente

Wij delen uw aanbeveling om één systeem te hanteren waar het WMO uitgaven betreft.

Reactie gemeente op de vragen en opmerkingen d.d. 14-12-12 van de Adviesraad Wmo op de resultaten van het Tevredenheidsonderzoek Wmo over 2011 mantelzorgers

De rijksoverheid en het Sociaal en Cultureel Planbureau voegen aan deze definitie toe dat het daarbij gaat om intensieve zorg voor langere tijd die meer dan 8 uur per week wordt gegeven of langer duurt dan 3 maanden.

Het grootste gedeelte (29%) van de ondervraagden geeft gemiddeld 0 t/m 4 uur per week zorg. Ondervraagden die aangeven dat ze 5 t/m 8 uur geven bestaat uit 27% van de populatie. De groep 0 t/m 8 uur bestaat dus uit 56% ~ 112 personen. Voor de Adviesraad is de groep vanaf 9 uur per week, dus ± 100 geënquêteerden, interessant.

De Adviesraad zou graag zien dat de enquêteformulieren van deze laatste groep opnieuw bekeken worden om een beter inzicht te krijgen in de resultaten van het tevredenheidsonderzoek, omdat deze resultaten zeer belangrijk zijn voor de beleidskeuzes van de gemeente.

Antwoord gemeente

N.a.v. de opmerkingen van de Adviesraad zal de gemeente opdracht geven aan het onderzoeksbureau van de SGBO om de resultaten van de doelgroep 'geënquêteerden die hebben aangegeven dat zij meer dan 9 u/w mantelzorg verlenen' te specificeren en ons nader hierover te informeren.

Verhouding man/vrouw (zie pagina 8)

Het percentage mannelijke mantelzorgers is in Leiden 31% tegenover 35% in de referentiegroep (landelijk wordt een percentage van 40% gehanteerd). Het verschil is niet opvallend, maar de Adviesraad pleit ervoor dat er wordt nagedacht of er mogelijkheden zijn om de mannelijke burgers te stimuleren mantelzorgtaken op zich te gaan nemen.

Antwoord gemeente

1. Verhouding man/vrouw

Er is, theoretisch gezien, een aantal algemene redenen waarom er minder mannen dan vrouwen mantelzorg verlenen. Mantelzorg wordt, zo blijkt uit alle onderzoeken, met name gegeven door mensen in de leeftijdsgroep 35-64 jaar en het meest aan (schoon)ouders; in deze leeftijd hebben meer mannen dan vrouwen een fulltime betaalde baan. Ook worden mannen nog steeds hoger gehonoreerd in hun werk dan vrouwen. De keuze om fulltime te (blijven) werken valt daarom meestal gunstiger uit voor mannen. Vrouwen zullen vanzelfsprekender de zorgtaak op zich nemen, of dat een cultureel gegeven of een genetisch bepaalde factor is, daarover kunnen wij geen uitspraak doen. De maatregelen van de rijksoverheid, die de vrije tijd van mensen negatief beïnvloeden, ergo de mogelijkheid verminderen om vrijwilligerswerk of mantelzorg te geven, passen in een groter geheel van maatregelen en kunnen niet zo maar worden teruggedraaid zonder consequenties voor andere beleidsvelden. Deze omstandigheden zijn nauwelijks op lokaal niveau te beïnvloeden.

Welke mogelijkheden zijn er voor de gemeente om te stimuleren dat mannen meer dan tot nu toe mantelzorgtaken op zich nemen?

Verruiming van de definitie mantelzorg voor de gemeente Leiden. Als wij met z'n allen dezelfde definitie van mantelzorg hanteren en met elkaar afspreken dat ook het doen van klusjes als schilderen, lampjes ophangen, boodschappen doen, gezelschap houden en vervoer daartoe behoren, dan lijkt het aannemelijk dat de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke mantelzorgers anders wordt en meer in balans is.

Wij hanteren niet die definitie, omdat deze klusjes als 'gebruikelijke zorg' worden gezien: dat wat je voor elkaar doet als je een huishouding voert met elkaar. Het nadeel van het verruimen van de definitie in deze zin is, dat de zwaardere zorgtaken evenveel worden gewaardeerd als de lichtere taken, de gemeente meer compensatieplicht heeft en het budget sneller is uitgeput. Het risico dat

het geld niet terechtkomt bij de zorg en ondersteuning voor de meest kwetsbaren onder de doelgroep is reëel.

De gemeente zal dit thema in het netwerk van mantelzorgondersteunende instellingen (de Kerngroep Mantelzorg) ter bespreking inbrengen. De ideeën die in dit gremium worden gegenereerd kunnen dan te zijner tijd met de adviesgroep worden besproken en in actiepunten worden omgezet. Te denken valt aan het voeren van op mannen gerichte campagnes, het aanstellen van een mannelijke ambassadeur voor mantelzorg, het gebruiken van foto's van mannen op folders aangaande mantelzorgondersteuning.

Ondersteuning

De thermometer mantelzorg bij het benchmarkonderzoek scoort aanzienlijk hoger, namelijk 82% dan het gemiddelde van de gemeentegrootteklasse en het gemiddelde van de benchmark, namelijk respectievelijk 71% en 63 %. De Adviesraad wil de aanbeveling doen om na te gaan aan welke vormen van financiële tegemoetkoming men denkt, namelijk 32% geeft aan hier behoefte aan te hebben.

Antwoord gemeente

Uw aanbeveling om na te gaan aan welke vormen van financiële tegemoetkoming men behoefte heeft, nemen wij over. Wij zullen de mantelzorgondersteunende instellingen en de Leidse Vereniging van Mantelzorgers vragen om deze vraag uit te zetten onder hun cliënten c.q. hun leden.

Tot slot wil ik u bedanken voor uw betrokkenheid en inzet voor de totstandkoming van de Benchmark WMO 2011

Typ hier uw brief

Met vriendelijke groet,